

Den Haag, Maranathakerk, 14 november 2021.

2 Kronieken 7,11-16, Johannes 10, 22-30

Smeekgebed

Laten wij de Heer om ontferming aanroepen
Voor de zorgen en noden van de wereld
Maar ook zijn naam aanroepen
In dankbaarheid en met lofzang
Want zijn goedheid ontbreekt ons niet
Heel de wereld kijkt gespannen
Of het nog wat wordt met ons klimaat
En of wij ons iets gelegen laten liggen
Aan de toekomst van onze kinderen
Heel het land kijkt gespannen
Of wij elkaar de hand mogen drukken
Of elkaar mogen omarmen,
Al is het maar in gedachten
Nu de pandemie weer offers vraagt
Waar we eerder een ander mee denken
Te belasten, dan ons zelf
Heel de mensheid kijkt uit naar
Uw toekomst voor onze mensheid
Maar hoe ongeschikt lijken wij er voor te zijn
Zolang wij die ander niet aanvaarden
Wie zij of hij kan zijn
Toch zingen wij de lofzang
Waarom zouden wij anders hier samen komen
In geloof en in hoop
En wij zingen:

Zondagsgebed:

Gij eeuwige, barmhartige Vader
Wek door uw Geest onze harten en gedachten op
En richt ons op uw Zoon
De Rechter van levenden en doden
Geef ons, zo bidden wi
Dat wij voortdurend de dag van zijn komst verwachten
En onze levensdagen toewijden aan uw dienst
Door Jezus Christus onze Heer

Amen

Het lijkt een terloopse aanduiding bij Johannes: 'In Jeruzalem werd het feest van de tempelreiniging gevierd, het was winter'. Maar die aanduiding is bepalend voor wat er daarna gebeurt en wat er gezegd wordt. Want voor Johannes is de vermelding van zo'n feestdag meer dan een voetnoot in zijn agenda. Hij doet dat op meer plaatsen in zijn Evangelie en dat dan altijd met een bedoeling.

Jezus die wandelt door de zuilengang van Salomo in de tempel van Jeruzalem en dan is het ook nog eens het feest van de tempelvernieuwing, Chanoeka, een vrolijk lichtjes feest, dat zelfs in Westerbork werd gevierd. De tempel in beeld.

Wat vieren de Joden dan? Dat het jaar 170 voor Christus de tempel in Jeruzalem werd ontdaan van het heidense beeld van Baal van de Hemelen, een Syrische variant van Zeus, de Griekse oppergod. De toenmalige vorst Antiochus Epifanes, had het in de tempel neergezet in een poging om een eind te maken aan dat voor hem onbegrijpelijk godsdienstige gebeuren van de Joden.

Die ene onzichtbare God die de Joden vereerden, wat moet je je daar bij voorstellen! Waarom maak je niet een mooi herkenbaar beeld van God, zodat iedereen snapt waar we het over hebben. In de wereld van religie zijn alle waarden toch uitwisselbaar, dus ook de goden, kom op, doe eens modern.

De Makkabeeën, als u een ruim opgezette Bijbelvertaling hebt, staan ze ook in uw Bijbel. Ze behoren bij de apocriefe boeken. Zij maakten een eind aan dat naar hun besef, heidense gebeuren in de tempel en sloegen het beeld tot puin. Hun militaire inspanningen behoren tot de weinigen van Joodse zijde tegen de al maar op duikende bezetters, die enig effect hadden, ook al was het maar voor een poosje. De tempel werd in ere hersteld. Weg met dat beeld. Feest dus. Chanoeka.

Als Johannes zijn verhaal schrijft is die tempel inmiddels een ruïne. En dus een herinnering. Geheel tot puin geslagen

door de Romeinen die korte metten wilden maken met iedere vorm van Joodse vrijheidsbeleving.

Reden te meer om je af te vragen waarom Johannes toch vermeldt waar Jezus op dat moment, op Chanoeka is. In de zuilengang van Salomo in de tempel van Jeruzalem. 'Ha bajit hasnjie', heet dat in het Hebreeuws, het tweede huis, ter opvolging van het eerste huis, de eerste tempel die nog door Salomo was gebouwd. Dit is het huis van de verzoening, het huis, dat, getuige bijvoorbeeld het verslag in Kronieken, de Here God heeft verkoren en geheiligd opdat zijn naam daar zij tot in eeuwigheid.

Het gaat dus om de wetenschap dat God ons nabij is. En daar speelt die tempel een grote rol in. God woont er niet, zijn naam woont er. God beperkt zich niet tot een enkele plaats, zelfs niet als het de tempel is, hij is de plaats, makom, in het Hebreeuws, en dus is makom een van de namen die de Eeuwige draagt. Als Israel doet wat het moet doen, leven naar recht en gerechtigheid kunnen ze een beroep doen op die makom, op zijn aanwezigheid. Als ze dat vergeten en aan de haal gaan met andere goden, dan zal God die tempel van zijn aangezicht wegwerpen. De garantie berust dus in de trouw van het volk.

God aan onze zijde. We weten het zeker. Heel het voorafgaande hoofdstuk van Johannes ging het in een eindeloos ruziegesprek tussen Jezus en zijn collega's over deze vraag. De schriftgeleerden en Farizeeën wisten het zeker. Zij zijn kinderen van Abraham en de grote Mozes is hun zegsman.

Jezus met zijn optreden, met zijn prikkelende tekenen confronteert hen elke keer met deze geloofszekerheid. De genezing van de blindgeborene, twee weken geleden was dat verhaal aan de beurt, misschien herinnert u het zich nog, heeft een grote indruk gemaakt op de mensen. Niet alleen omdat het zo ongehoord was, een blindgeborene die door Jezus' toedoen ineens kan kijken, maar vooral ook omdat dit teken op een sabbat plaats vond. Jezus heeft er voor gewerkt. Modder gemaakt van stof en tuf en dat op de ogen van de blinde

gelegd. En toen, na een wasbeurt in de poel van Siloam, kon hij zien! De regels van Mozes voor de sabbat, geschonden door het eigenzinnige gedrag van deze rondtrekkende prediker.

Welnu, met dit verhaal in de herinnering, en nu met z'n allen in de tempel, in de zuilengang van Salomo, vol met herinnering en verwachting en geloofszekerheid, dat hier op deze plek de Almachtige van Israel zijn volk nabij zal zijn, kijken de schriftgetrouwen Jezus aan en brandt hun de vraag op de lippen: houd ons niet langer in onzekerheid, ben je de Christus of hoe zit dat? Zeg het ons nou eindelijk eens ronduit.

Ben jij de Christus, de Messias, de Gezalfde. Wat is dat eigenlijk, een Gezalfde. Of DE Gezalfde. Als je een antwoord zou willen hebben op de vraag wat Joden zich daar zo al bij voorstellen, krijg je net zo veel antwoorden als er steensoorten in de Utrechtse Domtoren zijn. Die gevatte vergelijking leen ik van een van mijn hoogleraren Nieuwe Testament, destijds in Utrecht. Wie is dat, DE Messias, een staalkaart van visies. Vooral politieke visies, en even veel strategische visies om nu eindelijk eens baas in eigen huis te worden, vrij van alle heidense bezetting. Vandaar dat Chanoeka-feest.

De figuren die doorgebroken zijn en zich sterk hebben gemaakt als Messias of Messiaan hebben zoveel onrust en ellende opgeroepen dat sindsdien de titel Messias vermeden wordt. Ieder die van zichzelf durft te beweren de Messias te zijn, dat moet een bedrieger zijn. Die aarzeling vind je terug bij alle vier de Evangelien. Het sterkste antwoord dat Jezus ooit een keer geeft op de vraag of hij de Messias is: Gij zegt het.....

Hier in dit hoofdstuk, in de tempel in Jeruzalem, verwijst Jezus naar de dingen die hij gedaan heeft. En de woorden die hij gesproken heeft en spreekt. Die messiaanse toekenning blijkt dan een soort van zwevende titel die terug wijst naar de spreker, die het woord 'messiaans' in de mond durft te nemen. Messias is een manier van leven waardoor er een nieuw leven ontstaat. In het Evangelie naar Mattheus heet dat 'Het koninkrijk van God'. Johannes heeft het over een

verbondenheid van ons als hoorders van het verhaal van Jezus met Hem waardoor wij op Hem gaan lijken.

Dat is anders dan de Schriftgetrouwen, die zich als kinderen van Abraham er op toeleggen de woorden en regels van Mozes precies en nauwkeurig te hanteren en te gehoorzamen.

Als je Jezus' voorbeeld neemt worden er grenzen verlegd.

Dan wordt water wijn en wordt het feest van het leven gered.

Dan wordt wie buiten stond, zoals de Samaritaanse binnen getrokken in de licht kring.

Dan krijgt de lamme zoals toen in het bad van Bethesda ineens kracht in zijn benen en huppelt de tempel door.

Dan krijgt de blinde ineens zicht in de ogen en kan zien. Ik citeer gewoon de verhalen die we de afgelopen maanden uit Johannes hebben gelezen.

Dan herkennen we in Jezus het licht der wereld, het brood des levens, het frisse water, waardoor je nooit meer dorst krijgt, of de deur van de schaapskooi waardoor heen de schapen veilig naar binnen of naar buiten kunnen, of, en zijn we bij het verhaal van vorige week: de Goede Herder, die zorgt voor zijn schapen en desnoods zijn leven ter beschikking stelt....

Dat is messiaans leven. Daarvan worden ons vanmorgen, op de voorlaatste zondag voor de Advent de contouren geschetst. En kunnen we ons gaandeweg al wat voorbereiden op Advent en Kerst als we het mysterie gaan vieren dat God als mens onder ons zijn intrek neemt en ons de messiaanse manier van leven voor gaat leven.

In de Naam van de Vader, van de Zoon en van de Heilige Geest

Amen